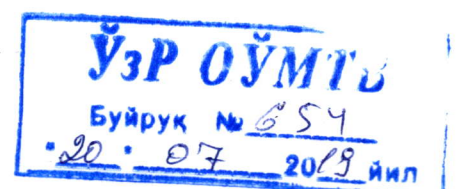

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим
йўналишининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети;
- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2019 йил « 5 » 07 даги 3 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

4. ИЛК БОР КИРИТИЛИШИ

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳукуки Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига ҳамда таянч олий таълим муассасасига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи	4
1.1.	Қўлланиш соҳаси	4
1.2.	5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи.....	4
2.	5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.1.	Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2.	5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари	7
3.	5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.1.	Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	10
3.2.	5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми.....	11

1. 5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи

5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати ва мос малака(даража)си 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ва битирувчиларнинг малака(даража)си

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даража)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриатнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалавриат таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

- ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

- битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

- олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

- таълим йўналишини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши – социология ва психология соҳасидаги йўналиш бўлиб, мактабгача таълим, умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунара таълимининг давлат ва нодавлат муассасаларида; оммавий

ахборот воситалари, давлат ва маҳаллий бошқаруви органлари, хусусий психологик хизмат кўрсатиш марказларида психологик ёрдам кўрсатиш; ўзини ўзи бошқариш органлари, Республика “Оила” илмий-амалий тадқиқот марказида; реабилитация марказларида, Хотин-қизлар маслаҳат марказларида психологик ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ комплекс масалаларни ечишни камраб олади.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

ташкilot ва муассасаларда психологик ёрдам кўрсатиш; таълим муҳитида психологик тадбирларни ташкил этиш ва уни амалга ошириш, оила аъзолари, эр-хотинлар, фарзандлар, Хотин-қизлар маслаҳат маркази, реабилитация ва психологик хизмат марказлари клиентлари; психологик тадқиқот методикалари; фуқароларни ўзини ўзи бошқариш органлари; аҳолига психологик хизмат кўрсатиш марказлари фаолиятини ташкил этиш; психодиагностик, психологик маслаҳат, психокоррекцион, психопрофлактик, психологик маърифат тадбирлари ва психология ихтисослиги бўйича илмий-тадқиқот жараёнлари.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қуйидагиларни камраб олади:

- оилавий муаммолар билан шуғулланувчи ташкilot ва муассасаларда психологик хизматни ташкил этиш;
- индивидуал тарзда инсонларга психологик маслаҳат ва психокоррекцион ёрдам кўрсатиш;
- ўзини ўзи бошқариш фаолият кўрсатаётган маҳаллаларда психологик маърифат ишларини олиб бориш;
- инсон камолоти учун психологик таъсир кўрсатиш воситаларидан фойдаланиш;
- оилалардаги психологик муаммоларни ўрганишнинг психологик усулларини аниқлаш;
- оилавий муаммоларни ҳал этишда таълим-тарбиянинг психологик таъсир кўрсатиш усулларини қўллаш;
- давлат ва нодавлат ташкilotларида психологик маърифат тадбирларини ўтказиш;
- оилалардаги психологик муҳитни яхшилаш бўйича психологик ва социал-психологик тренинглари ташкил этиш;
- оила билан боғлиқ муаммоларни психологик ўлчов воситаларини шакллантириш ва уларни татбиқ этиш;
- инсон камолотига хизмат қилувчи психологик ривожлантириш дастурларини ишлаб чиқиш ва қўллаш;
- маҳаллаларда психологик хизматни ташкил этиш;
- аҳолига пуллик психологик хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

1.2.3. 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий-тадқиқот;
- ташкилий-бошқарув;
- маънавий-маърифий;
- лойиҳавий;
- педагогик (умуми ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида);

- турли хизматлар кўрсатиш.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр педагогик цикл фанлари ўқитилган ва ўқув амалиёти ўталган ҳамда касбий таълим йўналишларига турдош фанлардан дарс бериш имкониятига эга бўладилар.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5210204 – *Психология (оила психологияси)* таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

5210201-*Психология (умумий психология)*;

5210201-*Психология (ижтимоий психология)*;

5210201-*Психология (оилавий муносабатлар психологияси)*;

5210201-*Психология (касбга йўналтирув психологияси)*;

5210201-*Психология (дин психологияси)* магистратура мутахассисликлари бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши;
- гуманитар, табиий ва илмий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ходисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиш;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиш;
- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш-уқув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;

- тегишли бакалавриат йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;

- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5210204 – Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида

илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда психологик мавзуларга оид тадқиқотларда иширок этиши;

интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда кидириш ва топиш;

психологияга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет-эл илмий тадқиқот ютуқларини ўрганиш;

касбий фаолият объекти йўналишига мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар, ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини ўрганиш;

илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда экспериментал тадқиқотлар ўтказиш, уларнинг натижаларига ишлов бериш, баҳолаш ва бошқа касбий фаолият турларини бажариш;

илмий ҳисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш;

ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш, реферат ва библиографияларни тузиш;

илмий семинарлар, илмий-амалий конференциялар ишида иштирок этиш;

илмий-амалий журналларга мақолалар тайёрлаш;

илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш; соҳа адабиётлари экспертизасини амалга ошириш;

психология фани соҳасига доир илмий-тадқиқотлар бўйича хорижий ва маҳаллий тажрибаларни уйғунлаштириш;

маълумотларни жамлайди, қайта тайёрлайди, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

тадқиқот натижалари ва ишланмаларини татбиқ этиш;

илмий-тадқиқот натижаларини амалиётга қўллаш **қобилиятларига эга бўлиши**

керак.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида

ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;

ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

замонавий ахборот технологиялар тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

психологик тадқиқотлари ечимларини амалиётга татбиқ этиш;

ишлаб чиқариш жараёнларида психологик фаолиятини бошқариш;

фикрлар ҳар хил бўлган шароитда бошқарув қарорини қабул қилиш;

корхоналар ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;

ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

Маънавий-маърифий фаолиятида

ташкilot, корхона, муассаса ва маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ташкilotларининг таклиф ва талаблари асосида психологик маърифат тадбирларини ташкил этиш;
маҳаллий матбуот, илмий-оммабоп телерадио эшиттириш ва кўрсатувларда психологик материаллар билан иштирок этиш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Лойихавий фаолиятда:

жорий ва даврий кўрсаткичлар нисбати таҳлили ва зарур ресурсларни ҳисобга олган ҳолда уни оптималлаштириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш, лойихавий фаолиятнинг мониторинги учун маълумотлар базаси яратиш;

тадқиқот, аналитик ва консалтинг лойиха фаолиятини амалга ошириш учун методик инструментарийлар, меъерий ҳужжатлар, информацион маълумотлар ишлаб чиқишда қатнашиш;

психологик кўрсаткичлар, жараён ва муносабатларни диагностика қилиш, баҳолаш, такомиллаштириш бўйича тадқиқотлар ташкил этиш ва ўтказишда иштирок этиш;

фан соҳасидаги хорижий лойихаларда иштирок этиш;

психология йўналишлари бўйича лойихалар ишлаб чиқиш, уларни амалга ошириш, тадқиқот натижаларини тарқатишда иштирок этиш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Педагогик фаолиятида (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида):

таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича назарий машғулотларни ташкил этиш ва ўтказиш;

замонавий информацион ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўқув машғулотларини ишлаб чиқиш ва ўтказиш;

ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш ва тузиш;

ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўтказиш учун ўқитишнинг техник воситаларини ишлаб чиқиш ва улардан фойдаланиш;

мустақил таълим ва ижодий кидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш;

таълим соҳасида хорижий таълим тажрибаларини жорий этиши лозим;

таълим муассасасида психологик хизматни ташкил этиш;

таълим муассасасидаги муаммонинг ечишда психологик усуллардан фойдаланиш;

ўқитувчилар жамоаси ва ўқувчилар гуруҳларида психодиагностик, психопрофлактик, психокоррекциялаш ва психологик маърифат йўналишида тадбирларни ташкил этиш ва ўтказиш;

ўқитувчи ва ўқувчиларнинг индивидуал психологик хусусиятларини ривожлантириш бўйича маслаҳатлар бериш ва тавсиялар ишлаб чиқиш;

педагогик жамоадаги зиддиятлар, низоларни бартараф этиш ва ҳамкорлик муҳитини шакллантириш бўйича психологик тавсиялар ишлаб чиқиш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

Турли хизматлар кўрсатиш фаолиятида:

пуллик психологик хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;

фуқаролар ичидан индивидуал психологик ёрдамга муҳтож кишиларга пуллик хизмат кўрсатишни қобилиятига;

шахснинг индивидуал фаолияти, оилавий ва шахслараро муносабатлари билан боғлиқ муаммоларни психологик ҳал этиш кўникма ва маликаларига;

болаларнинг шахсий камолоти билан боғлиқ муаммолар юзасидан психологик маслаҳатлар бериш қобилиятига;

оилавий психологик маслаҳат ва психотерапияси ва социал-психологик тренинг курслари ишлаб чиқиш ва психологик ёрдамга муҳтож оилалар муаммоларини ечиш қобилиятига;

бола, катта ёшдагилар ва аклий тараккиёт ҳолатини аниқлашга зарурат сезган шахсларга психодиагностик ва психологик маслаҳат ёрдам кўрсатиш;
фукарларнинг шахсий муаммоларини психологик жихатдан ечишга кўмаклашиш;
Хотин-қизлар маслаҳат марказларида психологик хизматни ташкил этиш ва уни амалга ошириш;
психологик хизмат кўрсатиш бўйича лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларни ишлаб чиқиш;
йўналишига мос мавзулардаги лойиҳалар, манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио махсулотларни экспертиза қилиш;
ихтисосликка мос соҳалар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш қобилиятига эга бўлиш;
муассаса ва ташкилотларда психологик тадқиқотларини ўтказиш;
турли психологик хизмат соҳаларида хорижий тажрибаларини жорий қилиш
қобилиятларига эга бўлиши керак.

3. 5210204 – Психология (оила психологияси) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5210500 (203)– Психология (амалий психология) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

- гуманитар ва табиий-илмий;
- умумқасбий;
- ихтисослик;
- қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар **Гуманитар ва табиий - илмий фанлар:**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалаврият таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар ва табиий-илмий фанлар бўйича қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади;

умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инобатга олган ҳолда ахборот технологиялари ва жараёнларни математик моделлаштириш, ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларининг ветеринария соҳасидаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

табиий ва илмий фанларнинг ўзаро фундаментал бирлиги, замонавий табиий ходисаларни тадқиқ этиш концепцияси; табиатдан оқилона фойдаланиш ва инсон

Битирув иши олди амалиётида битирувчини бевосита стандарт талабларига мувофиқ мустақил ишлашга тайёрлаш; ўзлаштирган назарий билимларини чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш; жамоада ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар олиб бориш бўйича тажриба ҳосил қилиш; турли корхона ва ташкилотларда психологик фаолиятини ташкил этиш, тадқиқотларини ўтказиш, ходимларнинг хулқ-атворини ўрганиш; психологик усуллари ёрдамида муаммоларни ечиш бўйича амалий кўникмаларни шакллантириш; ишлаб чиқариш кўникмаларини эгаллашга мўлжалланган.

Битирув малакавий ишига қўйиладиган талаблар-талабаларнинг битирув малакавий иши мавзуси ОТМ буйруғи билан расмийлаштирилади. Битирув малакавий иш мавзулари соҳанинг ривожланиш истикболи ва фан, таълим, техника, технология, иқтисодиётдаги замонавий ютуқлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг бакалаврлар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

3.2. 5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 28 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланди:

- назарий таълим - 55%;
- аттестация - 11 %;
- таътил - 18 %;
- малака ва педагогик амалиёти - 13 %;
- битирув малакавий иши - 3%.

Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланди:

- Гуманитар ва табиий - илмий фанлар блоки - 23 %
- Умумқасбий фанлар блоки - 52 %
- Иқтисослик фанлар блоки - 19 %
- Қўшимча фанлар блоки - 6 %

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6 - 10 ҳафта қилиб белгиланади.

Битирув иши олди амалиётида битирувчини бевосита стандарт талабларига мувофиқ мустақил ишлашга тайёрлаш; ўзлаштирган назарий билимларини чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш; жамоада ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар олиб бориш бўйича тажриба ҳосил қилиш; турли корхона ва ташкилотларда психологик фаолиятини ташкил этиш, тадқиқотларини ўтказиш, ходимларнинг хулқ-атворини ўрганиш; психологик усуллари ёрдамида муаммоларни ечиш бўйича амалий кўникмаларни шакллантириш; ишлаб чиқариш кўникмаларини эгаллашга мўлжалланган.

Битирув малакавий ишига қўйиладиган талаблар-талабаларнинг битирув малакавий иши мавзуси ОТМ буйруғи билан расмийлаштирилади. Битирув малакавий иш мавзулари соҳанинг ривожланиш истиқболи ва фан, таълим, техника, технология, иқтисодиётдаги замонавий ютуқлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг бакалаврлар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

3.2. 5210204 – Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкласининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 28 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланди:

- назарий ва амалий таълим - 55,4%;
- аттестация - 10,78 %;
- таътил - 18 %;
- малакавий ва педагогик амалиёти - 13 %;
- Якуниц давлат аттестацияси - 3%.

Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланди:

- Гуманитар ва табиий - илмий фанлар блоки - 23,36 %
- Умумқасбий фанлар блоки - 51,14 %
- Ихтисослик фанлар блоки - 18,89 %
- Қўшимча фанлар блоки - 6,47 %

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6 - 10 ҳафта қилиб белгиланади.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

психика, эволюция, эксперимент, кузатиш, тест, онг, шахс, психоанализ, гештальт психология, когнитив психология, ички регуляция, мотив, мотивация, кадриятлар, установка, кизиқишлар, эмоция, ҳиссиёт, ирода, иродавий актлар, сезги, сезги чегараси, сезги конуниятлари, сезги хусусиятлари, идрок, идрок хусусиятлари, хотира, тафаккур, шахслараро муносабат, тренинг, социал-психологик тренинг, оила психологияси, оилавий психологик маслаҳат, ота-оналик психологияси, оила психотерапияси, деструктив хулқ, психогенетика

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Ўзбекистон Миллий университети
Ректор _____ А.Марахимов
201 йил « _____ » _____
М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази

Директор _____ Д. Ташмухамедова
201 йил « _____ » _____
М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги
Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини
ривожлантириш маркази

Ўзбекистон халқаро ислом
академияси

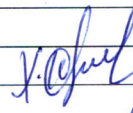

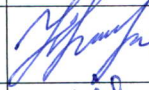

Директор _____ З.Хақимов
201 йил « _____ » _____
М.Ў.

Ректор _____ Ш.Ёвқочев
201 йил « _____ » _____
М.Ў.

Тошкент давлат педагогика
университети

Ректор _____ Ш.Шарипов
201 йил « _____ » _____
М.Ў.

Ўзбекистон Миллий университети 5210203– Психология (амалий психология), 5210204– Психология (оила психологияси), 5210205– Психология (ёшлар психологияси) таълим йўналишлари, 5A210201 – Психология (фаолият турлари бўйича), 5A210201 – Психология (ижтимоий психология), 5A210201 – Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаби ва ўқув режасини ишлаб чиқувчи ишчи гуруҳ таркиби

Т/р	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
Раис:			
1.	Х.П.Тўхтаев	ЎзМУ Ижтимоий фанлар факультети декани	
Ишчи гуруҳ аъзолари:			
2.	Д.Мухамедова	“Психология” кафедраси мудир, психология фанлари доктори	
3.	А.Расулов	“Психология” кафедраси доценти, психология фанлари номзоди	
4.	Ў.Шамсиев	“Психология” кафедраси доценти, психология фанлари номзоди	
5.	Ф.Чориев	“Психология” кафедраси катта ўқитувчиси	

Ўқув ишлари бўйича биринчи проректор Д.Джумабаев

**Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура
мутахассисликларининг МТ ва ўқув режаларини ишлаб чиқарувчилар ва
кадрлар истеъмолчилари ўртасида келишув**

ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент шаҳри
“ _____ ” _____ **201**__

Биз қуйида имзо қўювчилар – Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Р.Марахимов, Ўзбекистон халқаро ислом академияси ректори проф. Ш.Ёвқочев, Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи марказий кенгаши раиси Қ.Куронбоев, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази директори Д.Ташмухамедова, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш ва психологик-педагогик Республика ташхис маркази директори Л.Гайнутдинова, Тошкент давлат педагогика университети ректори Ш.Шариповлар ЎЗМУ да ишлаб чиқилган “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатор”га мувофиқ қуйидаги бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаби мазмуни ва ўқув режаси билан танишиб чиқиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

Бакалаврият таълим йўналишлари

1. 5210203- Психология (амалий психология);
2. 5210204- Психология (оила психологияси);
3. 5210205- Психология (ёшлар психологияси)

Магистратура мутахассисликлари

1. 5A210201-Психология (фаолият турлари бўйича);
2. 5A210201- Психология (ижтимоий психология);
3. 5A210201-Психология (шахслараро муносабат психологияси).
4. 5A210201-Психология (касбга йўналтириш психологияси).

Юқоридаги бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича МТ ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар инобатга олинган.

Таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талабларининг ишлаб чиқилишида: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358- сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

Ишлаб чиқилган МТ ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлашга тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Ўзбекистон Миллий университети
ректори

А.Марахимов

Тошкент халқаро ислом академияси
ректори

Ш.Ёвқочев

Тошкент давлат педагогика университети
ректори

Ш.Шарипов

Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи марказий
кенгаши раиси

Қ.Куронбоев

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси
ҳузуридаги “Оила” илмий-амалий тадқиқот
маркази директори

Д.Ташмухамедова

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги
Ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш
ва психологик-педагогик Республика ташхис
маркази директори

Л.Гайнутдинова

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналиши бўйича
Мувофиқлаштирувчи Кенгаш
Математика ва табиий фанлар ўқув-услубий бирлашмаси йиғилишининг __-сонли
БАЁННОМАСИ

“ _____ ” _____ 2019 йил

Тошкент шаҳри

Қатнашдилар: Бирлашма раиси – Д.Джумабаев
Бирлашма котиби: - Ю.Собирхонова
Бирлашма аъзолари-таклиф этилган ва турдош ОТМ
вакиллари.

КУН ТАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358- сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллантириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарорида белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети таянч ОТМ этиб белгиланган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари учун ташкил этилган ишчи гуруҳлари томонидан ишлаб чиқилган такомиллаштирилган малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уларни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма раиси муовини Д.Джумабаев

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358- сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллантириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарорида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон Миллий университети таянч олий таълим муассасаси сифатида янги йўналишлар ва мутахассисликларнинг малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишга эътибор қаратилди. Шу боис бугунги йиғилишда кадрлар буюртмачилари ва турдош ОТМлар мутахассислари томонидан белгиланган таклифлар инobatга олинган холда малака талаблари ва ўқув режаларга ишлаб чиқилган шакллари муҳокамаси устида тўхтасак.

Бугунги кунга келиб ЎзМУ таянч ОТМ этиб белгиланган барча таълим йўналишлари ва улар негизидаги магистратура мутахассисликлари учун олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ таёр эканлиги тўғрисида маълумот берилди.

Д.Джумабаев тақдим этилган маълумотлар ҳақида ўз фикрларини бирдиришингизни сўрайман.

Сўзга чиқдилар: ЎзМУ ЎУБ бошлиғи Ғ.Эшонқулов, проф. Д.Мухамедова (ЎзМУ кафедра мудири), доцент Д.Н.Арзикулов (ЎзДЖвасУ, кафедра мудири), проф. М.Мирқосимова (ЎзХИА кафедра мудири), , доцент Н.Халилова (ТДПУ кафедра мудири)лар сўзга чиқиб ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида ижобий фикрлар билдириб, уларни тасдиқлаш учун тавсия бердилар.

Д.Джумабаев: Хулоса қилиб айтганда ЎзМУ таянч ОТМ этиб белгиланган таълим йўналишлари ва улар негизидаги магистратура мутахассисликлари учун илк бора ишлаб чиқилган

малака талаблари ва ўқув режалар олий таълим талаблари ва таёрланаётган кадрлар билимига қўйилаётган талабга тўла жавоб беради ҳамда уларни тасдиқлашга тавсия этиш мумкун деб хулоса қилиш мумкин.

Юқоридагилар келиб чиққан ҳолда қуйдаги такомиллаштирилган малака талаблари ва ўқув режалари ўқув услубий бирлашма томонидан тасдиқлаш учун тавсия розилик беришингизни сўрайман.

Таълим йўналишлари:	Магистратура мутахассислиги:
5210203- Психология (амалий психология);	5A210201- Психология (фаолият турлари бўйича);
5210204- Психология (оила психологияси);	5A210201- Психология (ижтимоий психология);
5210205- Психология (ёшлар психологияси)	5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси)

ЙИҒИЛИШ ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Турдош олий таълим муассасалари (ОТМ) вакиллари ҳамда Ўзбекистон миллий университети профессор-ўқитувчиларини жалб этган ҳолда Ўзбекистон миллий университетида ташкил этилган Ижодий ишчи гуруҳлар томонидан ишлаб чиқилган “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”даги 210000-Социология ва психология таълим соҳасининг 3 та бакалаврият таълим йўналиши ва 3 та магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари ва ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358- сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарорида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида ишлаб чиқилганлиги инobatга олинсин.

2. Таълим соҳасининг бакалавриатура таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларининг лойиҳаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун турдош ОТМлари ва манфаатдор вазирликлар (идоралар) ва асосий иш берувчи корхоналар, Фанлар академиясининг тармоқ илмий тадқиқот институтларида экспертизадан ўтказилганлиги таъкидлансин (Асосий кадрлар истеъмолчиларининг малака талаблари, “Келишув баённомалари”, “Келишув далолатномалари” ҳамда мутахассислар “Такризлари” билан расмийлаштирилган ва Малака талабларига илова этилган).

3. Экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аниқланган камчилик ва таклифлар малака талабларининг яратилишида инobatга олинсин.

4. Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш муҳокамасига тақдим этилсин.

Бирлашма раиси

Д.Джумабаев

Бирлашма котиби

Ю.Собирхонова

Ўзбекистон Миллий университети профессор-ўқитувчилари томонидан тайёрланган 5210204-Психология (оила психологияси) таълим йўналиши ва 5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассислигининг малака талаблари ва ўқув режасига

ТАҚРИЗ

Ҳар қандай соҳада бўлгани сингари психология соҳасида ҳам психолог мутахассисларга бўлган эҳтиёжни ўрганиш, таълим жараёнини тўғри ташкил этиш, зарур меъёрий ҳужжатларнинг даврга мос ҳамда мутахассислар тайёрлаш жараёнининг амалий аҳамиятига нисбатан ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 11 майдаги “Ўзбекистон Миллий университети фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2527 –сон Қарор ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарорида белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида Ўзбекистон Миллий университетида тайёрланган 5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ва 5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассислиги малака талабларининг илк шакли ишлаб чиқилган Мазкур бакалаврлар ва магистрлар тайёрлаш малака талабларининг тузилиши ва унинг мазмунини белгилловчи бандларнинг ҳар бирида мутахассислар тайёрлашнинг зарурий мазмуни ва унинг амалий жиҳатларида ўз аксини топганлигини гувоҳи бўлиш мумкин.

5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ва 5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассислигининг малака талабларини тузилиши ва мазмуни малака талабларини ишлаб чиқиш асослари, қўлланиш соҳаси, атамалар, таърифлар, қисқартмалар, мутахассисликнинг тавсифи, бакалаврлар ва магистрларнинг тайёгарлик даражасига қўйиладиган талаблар, малака талабларининг амал қилиш муддати бандлари асосида ёритиб ўтилган.

5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ва 5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассислиги малака талабларининг ҳар бир банди бакалаврлар ва магистрларни тайёрлаш жараёни ва унинг келажакда касбий фаолиятни олиб боришини таъминлашга йўналтирилган фаолият соҳалари, фаолият объектлари, тайёрлаш жараёнининг вақт меъёрлари, таълим жараёни билан мутахассис сифатида фаолият олиб бориш учун зарур билим, кўникма ва малака талабларининг аниқ мезонларини келтирилиши билан тавсифланади.

Мазкур йўналиш ва мутахассисликнинг ўқув режаларидаги ўқув фанлари (курслар) ва илмий фаолият турлари ҳамда уларнинг вақт меъёрлари аниқ ва изчилликда жойлаштирилган. Ўқув режаларидаги ўқув фанлари ва

илмий фаолият турлари малака талабларининг мазмунида акс этган ҳолати билан мос шакллантирилган.

Шунингдек, мазкур малака талаблари лойиҳаларида бакалаврларнинг малака амалиётига бўлган талабларни аниқ белгиланганлиги кадрлар буюртмачиларининг мутахассис фаолиятини баҳолаш имконини беради.

5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ва 5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассислигининг малака талабларини ва ўқув режаларини бакалаврлар ҳамда магистрлар тайёрлаш жараёнига тадбиқ этса бўлади.

5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши ва 5A210201-Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассислигининг малака талаблари ва ўқув режалари белгиланган тартибда тасдиқлашга тавсия этиш мумкин.

**Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт
университети “Спорт психологияси ва педагогика”
кафедраси мудири, психол.ф.н., доцент**

 Д.Арзикулов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети бакалаврият таълим йўналиши учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг бакалаврият таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган истеъмолчиларининг бакалаврият таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака (касбий компетентлик) талаблари

Бакалаврият таълим йўналиши номи	Бакалаврият таълим йўналиши учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг бакалаврият таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака (касбий компетентлик) талаблари
5210204	Психология (оила психологияси)
	<p>5210204– Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:</p> <p><i>5210204– Психология (оила психологияси) бакалаврият таълим йўналиши – социология ва психология соҳасидаги йўналиш бўлиб, мактабгача таълим, умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунар таълимнинг давлат ва нодавлат муассасаларида; оммавий ахборот воситалари, хусусий психологик хизмат кўрсатиш марказларида психологик ёрдам кўрсатиш; ўзини ўзи бошқариш органлари, Республика “Оила” илмий-амалий тадқиқот марказида; реабилитация марказларида, Хотин-қизлар маслаҳат марказларида психологик ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ комплекс масалаларни ечишни қамраб олади.</i></p> <p><i>Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.</i></p> <p>5210204– Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бакалаврларининг касбий фаолияти объектлари: ташкилот ва муассасаларда психологик ёрдам кўрсатиш; таълим муҳитида психологик тадбирларни ташкил этиш ва уни амалга ошириш, оила аъзолари, эр-хотинлар, фарзандлар, Хотин-қизлар маслаҳат маркази, реабилитация ва психологик хизмат марказлари клиентлари; психологик тадқиқот методикалари; фуқароларни ўзини ўзи бошқариш органлари; аҳолига психологик хизмат кўрсатиш марказлари фаолиятини ташкил этиш; оила билан боғлиқ психодиагностик, психологик маслаҳат, психокоррекция, психопрофлактик, психологик маърифат тадбирлари ҳисобланади.</p> <p>5210204– Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қўйидагиларни қамраб олади:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>оилавий муаммолар билан шуғулланувчи ташкилот ва муассасаларда психологик хизматни ташкил этиш;</i> – <i>индивидуал тарзда инсонларга психологик маслаҳат ва психокоррекция ёрдам кўрсатиш;</i> – <i>ўзини ўзи бошқариш фаолият кўрсатаётган маҳаллаларда психологик маърифат ишларини олиб бориш;</i> – <i>инсон камолоти учун психологик таъсир кўрсатиш воситаларидан фойдаланиш;</i>

	<p>– оилалардаги психологик муаммоларни ўрганишнинг психологик усулларини аниқлаш; – оилавий муаммоларни ҳал этишда таълим-тарбиянинг психологик таъсир кўрсатиш усулларини қўллаш; – давлат ва нодавлат ташиқлотларида психологик маърифат тадбирларини ўтказиш; – оилалардаги психологик муҳитни яхшилаш бўйича психологик ва социал-психологик тренингларни ташиқил этиш; – оила билан боғлиқ муаммоларни психологик ўлчов воситаларини шакллантириш ва уларни татбиқ этиш; – инсон камолотига хизмат қилувчи психологик ривожлантириш дастурларини ишлаб чиқиш ва қўллаш; – маҳаллаларда психологик хизматни ташиқил этиш; – аҳолига пуллик психологик хизмат кўрсатишни ташиқил этиш;</p> <p>5210204– Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари</p> <ul style="list-style-type: none"> • илмий-тадқиқот; • ташиқиллий-бошиқарув; • маънавий-маърифий; • лойиҳавий; • педагогик (умуми ўрта ва ўрта махус, касб-хунар таълими тизимида); • турли хизматлар кўрсатиш. <p>Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, касрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.</p> <p>Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.</p> <p>Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дунёкараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши; • гуманитар, табиий ва илмий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил тахлил қила олиш; • табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ходисалар хақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши хақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда хаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиш; • инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиш;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши; • тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши; • янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши; • соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассавур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш укуви ва кўникмаларига эга бўлиши лозим. <p>Бакалавр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга; • тегишли бакалаврият йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга; • кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида кўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар. <p>2.2. 5210204— Психология (оила психологияси) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари</p> <p>Илмий-тадқиқот фаолиятида</p> <ul style="list-style-type: none"> – илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда психологик мавзуларга оид тадқиқотларда иширок этиши; – интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш; – психологияга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет-эл илмий тадқиқот ютуқларини ўрганиш; – касбий фаолият объекти йўналишига мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар, ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини ўрганиш; – илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда экспериментал тадқиқотлар ўтказиш, уларнинг натижаларига ишлов бериш, баҳолаш ва бошқа касбий фаолият турларини бажариш; – илмий ҳисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш; – ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш, реферат ва библиографияларни тузиш; – илмий семинарлар, илмий-амалий конференциялар ишида иштирок этиш; – илмий-амалий журналларга мақолалар тайёрлаш; – илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш; соҳа адабиётлари экспертизасини амалга ошириш;
--	---

– психология фани соҳасига доир илмий-тадқиқотлар бўйича хоржий ва маҳаллий тажрибаларни уйғунлаштириш;

– маълумотларни жамлайди, қайта тайёрлайди, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

– тадқиқот натижалари ва ишланмаларини татбиқ этиш;

– илмий-тадқиқот натижаларини амалиётга кўллаш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

Ташкилий-бошқарув фаолиятида

– ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;

– ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

– замонавий ахборот технологиялар тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

– атроф-мухитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

– психологик тадқиқотлари ечимларини амалиётга татбиқ этиш;

– ишлаб чиқариш жараёнларида психологик фаолиятини бошқариш;

– фикрлар ҳар хил бўлган шароитда бошқарув қарорини қабул қилиш;

– қорхоналар ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

– бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;

– ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-мухит муҳофазаси, ёнгин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

Маънавий-маърифий фаолиятида

– ташкилот, қорхона, муассаса ва маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ташкилотларининг таклиф ва талаблари асосида психологик маърифат тадбирларини ташкил этиш;

– маҳаллий матбуот, илмий-оммабоп телерадио эшиттириш ва кўрсатувларда психологик материаллар билан иштирок этиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Лойихавий фаолиятда:

– жорий ва даврий кўрсаткичлар нисбати таҳлили ва зарур ресурсларни ҳисобга олган ҳолда уни оптималлаштириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш, лойихавий фаолиятнинг мониторинги учун маълумотлар базаси яратиш;

– тадқиқот, аналитик ва консалтинг лойиха фаолиятини амалга ошириш учун методик инструментарийлар, меъёрий ҳужжатлар, информацион маълумотлар ишлаб чиқишда қатнашиш;

<p>– психологик кўрсаткичлар, жараён ва муносабатларни диагностика қилиш, баҳолаш, такомиллаштириш бўйича тадқиқотлар ташкил этиш ва ўтказишда иштирок этиш;</p> <p>– фан соҳасидаги хорижий лойиҳаларда иштирок этиш;</p> <p>– психология йўналишлари бўйича лойиҳалар ишлаб чиқиш, уларни амалга ошириш, тадқиқот натижаларини тарқатишда иштирок этиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.</p> <p>Педагогик фаолиятида (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида):</p> <p>– таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича назарий машғулотларни ташкил этиш ва ўтказиш;</p> <p>– замонавий информацион ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўқув машғулотларини ишлаб чиқиш ва ўтказиш;</p> <p>– ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик хужжатларни шакллантириш ва тузиш;</p> <p>– ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўтказиш учун ўқитишнинг техник воситаларини ишлаб чиқиш ва улардан фойдаланиш;</p> <p>– мустақил таълим ва ижодий кидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш;</p> <p>– таълим соҳасида хорижий таълим тажрибаларини жорий этиши лозим;</p> <p>– таълим муассасасида психологик хизматни ташкил этиш;</p> <p>– таълим муассасасидаги муаммоннинг ечишда психологик усуллардан фойдаланиш;</p> <p>– ўқитувчилар жамоаси ва ўқувчилар гуруҳларида психодиагностик, психопрофлактик, психокоррекциялаш ва психологик маърифат йўналишида тadbирларни ташкил этиш ва ўтказиш;</p> <p>– ўқитувчи ва ўқувчиларнинг индивидуал психологик хусусиятларини ривожлантириш бўйича маслаҳатлар бериш ва тавсиялар ишлаб чиқиш;</p> <p>– педагогик жамоадаги зиддиятлар, низоларни бартараф этиш ва ҳамкорлик муҳитини шакллантириш бўйича психологик тавсиялар ишлаб чиқиш қобилиятларига эга бўлиши керак.</p> <p>Турли хизматлар кўрсатиш фаолиятида:</p> <p>– пуллик психологик хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;</p> <p>– фуқаролар ичидан индивидуал психологик ёрдамга мухтож кишиларга пуллик хизмат кўрсатишни қобилиятига;</p> <p>– шахснинг индивидуал фаолияти, оилавий ва шахслараро муносабатлари билан боғлиқ муаммоларни психологик ҳал этиш кўникма ва маликаларига;</p> <p>– болаларнинг шахсий камолоти билан боғлиқ муаммолар юзасидан психологик маслаҳатлар бериш қобилиятига;</p>

		<p>– оилавий психологик маслаҳат ва психотерапияси ва социал-психологик тренинг курслари ишлаб чиқиш ва психологик ёрдамга муҳтож оилалар муаммоларини ечиш қобилиятига;</p> <p>– бола, катта ёшдагилар ва ақлий таракқиёт ҳолатини аниқлашга зарураг сезган шахсларга психодиагностик ва психологик маслаҳат ёрдам кўрсатиш;</p> <p>– фуқароларнинг шахсий муаммоларини психологик жиҳатдан ечишга кўмаклашиш;</p> <p>– Хотин-қизлар маслаҳат марказларида психологик хизматни ташкил этиш ва уни амалга ошириш;</p> <p>– психологик хизмат кўрсатиш бўйича лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларни ишлаб чиқиш;</p> <p>– йўналишига мос мавзулардаги лойиҳалар, манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио махсулотларни экспертиза қилиш;</p> <p>– ихтисосликка мос соҳалар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш қобилиятига эга бўлиш;</p> <p>– муассаса ва ташкилотларда психологик тадқиқотларини ўтказиш;</p> <p>– турли психологик хизмат соҳаларида хорижий тажрибаларини жорий қилиш қобилиятларига эга бўлиши керак.</p>
--	--	--

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
 “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази директори

Д.Ташмухамедова

**5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналишининг
малака талабларини ишлаб чиқилишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5210204-Психология (оила психологияси) бакалавриат таълим йўналиши малака талабини ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланган:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”.

Малака талабини ишлаб чиқишда турдош ОТМ ва кадрлар истеъмолчилари томонидан фаолиятга доир қўйилган малака талаблари ҳисобга олинган.

5210204-Психология (оила психологияси) таълим йўналиши Ўзбекистон Миллий университетида илк бора ишлаб чиқилмоқда. Мазкур таълим йўналиши малака талабаларини шакллантиришда халқаро тажрибага таянилади. Бунинг учун Германиянинг Мюнхен университети, Жанубий Кореянинг Сеул Миллий университети, Москва давлат университетидаги таълим жараёнининг мазмунини таҳлилий ўрганилди ва қиёсий ўрганиш асосида таълим йўналишининг ўқув режаси шакллантирилди. Натижада 5210204-Психология (оила психологияси) таълим йўналишининг ўқув режаси илк бора ишлаб чиқилмоқда. Таълим йўналишининг ўқув режасида фанлар сони 32 тани ташкил этмоқда. Умумий касбий ва ихтисослик фанларнинг миқдори 20 тага келтирилди.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми янги малака талаби бўйича “Гуманитар ва табиий-илмий фанлар” блокнинг ҳажми 23 %ни, “Умумкасбий фанлар” блокнинг ҳажми 52 % ни, “Ихтисолик фанлар” блокнинг ҳажми 20 %ни ташкил қилди. Шу билан бирга бакалавриатда малака амалиёти муддатлари барчаси 26 ҳафта ва аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 28 соатдан иборат қилиб белгиланди.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўқув юкласининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги – унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этди.

5210204-Психология (оила психологияси) бакалаврият таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди;

Янги малака талабини ишлаб чиқишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетда талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”даги вазифалар ҳисобга олинган, мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Ўзбекистон Миллий университети
Ўқув ишлари бўйича биринчи проректори

Психология кафедраси мудири

Д.Джумабаев

Д.Мухамедова

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналиши бўйича
Мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг “Ижтимоий соҳа ва гуманитар фанлар” ўқув-
услубий бирлашмасининг _____-сонли мажлис баёнидан

КУЎЧИРМА

“ _____ ” _____ 201__ йил

Тошкент шаҳри

Қатнашдилар: Бирлашма раиси– Г.Ш.Рихсиева – ТДШИ ректори; А.Марахимов - ЎзМУ ректори, А.Умаров – Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази бўлим бошлиғи, Ғ.Эшонкулов - ЎзМУ ЎУБ бошлиғи, Д.Толипов - ЎзМУ ЎУБ бошлиғи муовини, ўқув ишлари бўйича декан муовинлари-10 киши, кафедра мудирлари-17 киши, сифат комиссияси раислари-10 киши, Турдош ОТМ вакиллари- ЎзХИА, ЎзДЖТСУ, ТерДУ, ҚаршиДУ, СамДУ, ФарДУ, НамДУ, ГулДУ, АндДУ, ҚҚДУ-жами 24 нафар вакил ҳамда 34 нафар ЎМБ вакиллари.

КУН ТАРТИБИ:

КУН ТАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 — 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетда талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358- сон Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарорида белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети таянч ОТМ этиб белгиланган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари учун ташкил этилган ишчи гуруҳлари томонидан ишлаб чиқилган такомиллаштирилган малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уларни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма раиси Г.Ш.Рихсиева:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Хайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қарорида белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида ишчи гуруҳ аъзолари томонидан, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ 210000-Социология ва психология таълим соҳасининг 3 та бакалаврият таълим йўналиши ва 3 та магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари ишлаб чиқиладиганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилаётган малака талаблари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ЎзМУ Ўқув-услубий бошқарма бошлиғи муовини Д.Толипов, ЎзМУ Психология кафедраси мудирини Д.Мухамедова, ТДПУ кафедраси мудирини Н.Халилова, ЎзДЖТИ кафедраси мудирини Д.Арзикуловлар сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган

янги ишлаб чиқилган малака талаблари ҳамда ўқув режалари замонавий талаблар асосида, яъни хорижий таълим муассасалари тажрибалари ва кадрлар истеъмолчиларининг талабларига таяниб тайёрланган, бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассислигининг малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаларини ишлаб чиқилишида олий таълим тизимини модернизациялашнинг бугунги кун талабидан келиб чиққан ҳолда қуйидаги вазифалар эътиборга олинган

Д.Голипов - университетимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган янги малака талаблари ҳамда ўқув режалари қўйилган талабларни ўзида тўлиғлигича ақс эттирган ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради. Улар Олий таълим мутахассисликлари классификаторига мос равишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги 3-сонли қарорига мувофиқ 5210203 - Психология (амалий психология), 5210204 - Психология (оила психологияси), 5210205 - Психология (ёшлар психологияси) бакалаврият таълим йўналишлари ва 5А5210201 – Психология (фаолият турлари бўйича), 5А5210201 – Психология (ижтимоий психология), 5А5210201 – Психология (оилавий муносабатлар психологияси) магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари турдош ОТМ ва истеъмолчи ташкилотлар вакиллари, етук мутахассисларни жалб этган ҳолда ишлаб чиқилди. Ушбу бакалаврият таълим йўналиши ва магистратура мутахассислигининг малака талаблари ва ўқув режалари ижтимоий соҳада олиб борилаётган ислохотларни устувор йўналишларидан келиб чиқиб, ижтимоий таълим йўналишлари бўйича чуқур билим олиш ва малака кўникмаларини шакллантиришга мўлжалланган.

Бирлашма раиси Г.Ш.Рихсиева: – Ўзбекистон Миллий университети ва турдош ОТМлари профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган барча такомиллаштирилган малака талаблари олий таълим талаблари асосида тузилган, уларда республикамизда ижтимоий иш ва ижтимоий хизмат кўрсатишнинг барча соҳаларини ривожлантиришда рўй бераётган ижтимоий ислохотлар тўлиғлигича ўз аксини топган деб ўйлайман.

Шунинг учун муҳокамага қўйилган барча малака талаблари ҳамда ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этиш керак деб ҳисоблайман.

Юқоридагиларни инобатга олиб, қуйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини Психология тармоқлари бўйича ўқув методик бирлашмасида кўриб чиқиб, тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

1.	Таълим йўналиши:	
1.1.	Психология (амалий психология)	5210203
1.2	Психология (оила психологияси)	5210204
1.3	Психология (ёшлар психологияси)	5210205
2.	Мутахассисликлар:	
2.1	Психология (фаолият турлари бўйича)	5А210201
2.2	Психология (ижтимоий психология)	
2.3	Психология (оилавий муносабатлар психология)	

ЙИҒИЛИШ ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Турдош ОТМ вакиллари ҳамда университет профессор-ўқитувчиларини жалб этган ҳолда Ўзбекистон Миллий университетида ташкил этилган Ижодий гуруҳлар томонидан илк бора ишлаб чиқилган 5210203 - Психология (амалий психология), 5210204 - Психология (оила психологияси), 5210205 - Психология (ёшлар психологияси) бакалаврият таълим йўналишлари ва 5А5210201 – Психология (фаолият турлари бўйича), 5А5210201 – Психология (ижтимоий психология), 5А5210201 – Психология (оилавий муносабатлар психологияси) малака талаблари ҳамда ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26

апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнда қабул қилган “Психология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва жамиятда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 472-сон Қароридан белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш ва Вазирлик томонидан тасдиқланган тамойиллар асосида ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Ишлаб чиқилган малака талаблари ҳамда ўқув режалари лойиҳасини ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун турдош ОТМ ва манфаатдор вазирликлар (идоралар) ва асосий иш берувчи корхоналар экспертизадан ўтказилган малака талабларининг меъёрий ҳужжатлари (“Келишув баённомалари”, “Келишув далолатномалари” ҳамда мутахассислар “Тақризлари” билан расмийлаштирилган ва малака талабларига илова этилган) қабул қилинсин.

3. Экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аниқланган камчилик ва тақлифлар малака талаблари ва ўқув режаларинининг охириги лойиҳаларини ишлаб чиқишда инобатга олинсин.

4. Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш муҳокамасига тақдим этилсин.

Ўқув-услубий бирлашма раиси

Котиба:

Г.Рихсиева

С.Умарова

5210204-Психология (оила психологияси))

**бакалаврият таълим йўналиши бўйича малака талабининг халқаро миқёсидаги
бошқа таълим йўналишлари малака талаблари билан қиёсий таққослаш**

бакалаврият таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (бакалаврият)	University of Cambridge (бакалаврият)	Россия (бакалаврият)	Манхайм университети (Германия) (бакалаврият)
1.	Бошланиши	Ўрта махсус, касб-хунар таълимидан сўнг	Ўрта мактабдан сўнг	Ўрта ва касб-хунар таълимидан сўнг	Ўрта мактабдан сўнг
2.	Давомийлиги	4 йил	3 йил	4 йил	3-3,5 йил
3.	Таълим олувчилар сони	35-40 нафаргача	40-50 нафаргача	40-50- нафаргача	40 нафаргача
4.	Ўтиш жойлари	Университетда, ўрта махсус, касб – хунар таълими муассасалари, реабилитация ва ташхис марказларида	Университетда, бакалаврият ўқув дастурига мувофиқ ташкилотларнинг соҳавий йўналишига кўра	Университетда, бакалаврият ўқув дастурига мувофиқ ташкилотларнинг соҳавий йўналишига кўра	Университетда, бакалаврият ўқув дастурига мувофиқ ташкилотларнинг соҳавий йўналишига кўра
5.	Таълим берувчилар	Психология магистри, фанлари номзоди ва докторлари, доцентлар ва профессор	Университетнинг профессор-ўқитувчилари	Психология фанлари номзоди ва докторлари, доцентлар ва профессор	Университетнинг профессор-ўқитувчилари
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиш	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: университети ўқув бўлими- деканат-кафедра ва бевосита таълим берувчи ўқитувчи-бакалавр .	Ушбу бакалаврият бўйича таълим дастури директори, университетнинг психология бўлими ёки факультети	Университети ўқув бўлими- деканат-кафедра ва бевосита таълим берувчи ўқитувчи-бакалавр .	Бакалаврият таълим дастури раҳбари, магистрлик диссертацияси раҳбари, бўлим раҳбарияти

Бакалаврият таълим жараёнинг таркиби

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (бакалаврият)	University of Cambridge (бакалаврият)	Россия (бакалаврият)	Манхайм университети (Германия) (бакалаврият)
1.	Назарий таълим	Маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида университетининг ўқув аудиторияларида ҳамда қисман малакавий амалиёт ўтилаётган муассасаларда ўтказилади	Университетининг ўқув базасида семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади	Маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида университетининг ўқув аудиторияларида ҳамда қисман малакавий амалиёт ўтилаётган муассасаларда ўтказилади	Университетининг ўқув базасида семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади
2.	Амалий таълим	Ўқув дастурида белгиланган ўқув лабораториясида оширилади. амалга оширилади	Ўқув дастурида кўрсатилган фанлар бўйича ажратилган лабораторияларда	Университет қошидаги психологик лаборатория ва марказларда	Ўқув дастурида кўрсатилган фанлар бўйича ажратилган лабораторияларда
3.	Илмий – тадқиқот ишлари	Таълимнинг дастлабки уч йилида битирув малакавий иши курс ишлари тарзда назарий маълумотлар тўпланади ва тўртинчи босқичда эса битирув малакавий иш сифатида шакллантирилади. Битирув иши бўйича илмий мақола ва тезислар билан анжуманларда иштирок этади. Илмий раҳбар сифатида кафедра-профессор-ўқитувчилар иш олиб борадилар	Бакалавриатура ўқиш жараёнида илмий иш мавзуси курс ишлари тарзда бажарилади. Лаборатория ва тажриба-синов майдонларида амалга оширилади.	Таълимнинг дастлабки уч йилида битирув малакавий иши курс ишлари тарзда назарий маълумотлар тўпланади ва тўртинчи босқичда эса битирув малакавий иш сифатида шакллантирилади. Битирув иши бўйича илмий мақола ва тезислар билан анжуманларда иштирок этади. Илмий раҳбар сифатида кафедра-профессор-ўқитувчилар иш олиб борадилар	Бакалавриатура ўқиш жараёнида илмий иш мавзуси курс ишлари тарзда бажарилади. Лаборатория ва тажриба-синов майдонларида амалга оширилади.
4.	Мустақил таълим	Ўқув режаси ва ишчи ўқув дастурида белгиланган машғулот соатлари ҳамда таълимни ташкил этиш талаблари асосида семинар ҳамда лаборатория машғулотларига мувофиқ амалга оширилади.		Талабалар университет қошидаги тиббиёт кафедраларида оилавий тиббиётга мослаштирилган барча шарт-шароитлардан кенг фойдаланишлари мумкин.	
5.	Таълим жараёнида баҳолаш	Бакалаврларнинг назарий ва амалий кўникмалар, илмий-тадқиқот ишлари бўйича билимларини баҳолаш бакалавриатуранинг рейтинг тизими асосида жорий, оралик, якуний баҳо кўринишида ва ҳар ярим йиллик ва йиллик аттестация кўринишида амалга оширилади. Якуний давлат имтиҳон ёзма иш кўринишида бажарилади.	Бакалаврнинг кредит тизими асосида баҳоланади. Назорат турлари ёзма, оғзаки, тест кўринишларида	Бакалаврларнинг назарий ва амалий кўникмалар, илмий-тадқиқот ишлари бўйича билимларини баҳолаш бакалавриатуранинг рейтинг тизими асосида жорий, оралик, якуний баҳо кўринишида ва ҳар ярим йиллик ва йиллик аттестация кўринишида амалга оширилади. Якуний давлат имтиҳон ёзма иш кўринишида бажарилади.	Бакалаврнинг кредит тизими асосида баҳоланади. Назорат турлари ёзма, оғзаки, тест кўринишларида

Бакалавриятда таълим жараёнинг мазмуни ва давомийлиги

Ўзбекистон Республикаси	Муддати	University of Cambridge (бакалаврият)	Муддати	Россия (4-йиллик)	Муддати	Манхайм университети (Германия) (бакалаврият)	
<p>Умумқасбий фанлар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мутахассисликка кириш 2. Умумий психология 3. Экспериментал психология ва умумий психологик практикum 4. Психологик тадқиқот амалиёти 5. Психодиагностика ва психометрика асослари 6. Социал психология 7. Тараққиёт психологияси 8. Оила психологияси 9. Ота-оналик психологияси 10. Педагогик психология ва психология ўқитиш 11. Умумий педагогика 12. Оила психотерапияси назариялари 13. <i>Танлов фанлари</i> <p>Ихтисослик фанлари</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Оилавий муносабатларни ўрганиш методлари 15. Оила ва болалар билан ижтимоий –психологик амалиёт 16. Саломатлик психологияси 17. Оилавий маслаҳат практикumi 18. Деструктив хулқ психологияси 19. Психогенетика 20. <i>Танлов фанлари</i> 	18 хафта	<ol style="list-style-type: none"> 1. Диагностика творческих способностей 2. Зарубежные теории интеллекта 3. Историография и источниковедение отечественной истории психологии 4. Историческая психология личности 5. Кросс-культурная психология 6. Культурно-историческая теория и современная психология 7. Психология воли 8. Психология и религия 9. Психология искусства и рекламы 10. Психология когнитивных стилей 11. Психология мотивации и целеобразования 12. Психология политического менталитета 13. Психология смысла 14. Психология сознания и его измененных форм 15. Психология характера 16. Практика глубинной психологии 17. Теория психического как процесса 18. Экспериментальная психосемантика 	8-10 хафта	<ol style="list-style-type: none"> 1. Общая психология 2. Психология личности 3. Психология сознания 4. История психологии 5. Экспериментальная психология 6. Дифференциальная психология 7. Основы психодиагностики 8. Методологические проблемы психологии 9. Психологический практикum 10. Социальная психология 11. Клиническая психология 12. Специальная психология 13. Основы нейропсихологии 14. Психофизиология 15. Психогенетика 16. Возрастная психология 17. Педагогическая психология 18. Психология труда и инженерная психология 19. Зоопсихология и сравнительная психология 20. Методика преподавания психологии 21. Актуальные проблемы психологии мотивации и эмоций 22. Визуальные коммуникации в телевидении и рекламе 23. Диагностика познавательных и профессиональных способностей 	16 хафта	<ol style="list-style-type: none"> 1. Общая психология 2. Инсон ҳуққатлари биологик асослари 3. Психология тарихи 4. Психология личности 5. Статистика ва методология 6. Социал психология 7. Компьютерная технология 8. Психология развития 9. Основы психодиагностики и тестирование 10. Психология мотивации и эмоции 11. Психология индивидуальных различий 12. Психологическая служба 13. Психометрика 14. Психологические тесты 15. Ментальное здоровье 16. Личность и аномалии 17. Личность и ее двигательные проявления 18. Личность и культура 19. Посттравматический стресс 20. Принятие решений и модели риска 21. Психоллингвистика 22. Психология альтруизма 23. Психология внимания 	16-18

Изох: Психология муҳим мутахассисликлардан бири бўлиб келмоқда. Ушбу таълим йўналиши бўйича хорижий тажрибаларни ўрганиш янги изланишлар, таҳлил қилиш ва мукамаллаштиришни талаб қилмоқда. Юқоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, давлатимизда яратилаётган Психология (умумий психология) таълим йўналиши малака талаблари жаҳон андозаларига мос равишда бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажралиб туради.